

TIL DEG SOM SKAL OPERERES FOR GRÅ STÆR

Grå stær (katarakt) er en aldersforandring av linsen, og ingen sykdom. Vi blir født med en linse som er som et slags brilleglass inne i øyet, og med økende alder blir denne linsen mer grålig og ugjennomsiktig. Man vil da kunne se mer tåkete, plages av motlys når man kjører bil eller stadig ha behov for å skifte brillestyrke.

Operasjon av grå stær gjøres nesten alltid i lokalbedøvelse, og er ikke en særlig smertefull operasjon. Man får bedøvelse i form av øyedråper, og i tillegg ekstra bedøvelse som settes inne i øyet når operasjonen er i gang. Man ligger på en operasjonsstol, som er som stolen man sitter i hos tannlegen. Det er viktig at man klarer å ligge helt stille på ryggen i minst 15-30 minutter, som er tiden det tar å operere ett øye. Man må også tåle å ligge tildekket med en duk over ansiktet.

De fleste operasjoner foreløper uten større problemer, men ethvert kirurgisk inngrep har en viss komplikasjonsrisiko. På forhånd undersøker man øyet for å vite mer om inngrepet kan forventes å innebære ekstra utfordringer. Dette kan f.eks være liten pupille, tidligere bruk av visse prostatamedisiner, tidligere skader, tidligere øyekirurgi, løs linse, høy alder osv.

Den vanligste komplikasjonen er hull i linsekapselen, som er posen den opprinnelige linsen ligger i. Denne posen åpnes under operasjonen, linsa fjernes, og man legger inn en kunstig linse i posen. Hvis posen blir skadet, må man ofte legge den kunstige linsa inn på en annen måte, og inngrepet kan ta lengre tid. Noen ganger må man også avslutte uten å legge inn ny linse, og kan først legge inn en kunstig linse 3 måneder senere. I denne perioden vil man se dårligere.

Det er en viss risiko for netthinneløsning etter operasjon for grå stær. Denne risikoen øker hvis man får hull i linseposen under operasjonen. Den øker også hvis man er veldig nærsynt. Det er også en minimal risiko for infeksjon i øyet etter operasjon, såkalt endoftalmitt. Dette er en svært sjelden komplikasjon, men kan i ytterste tilfelle føre til blindhet.

Ved forundersøkelsen vil man måle størrelsen på øyet samt hornhinnekrumningen, og styrken på den kunstige linsa som legges inn i øyet er spesialtilpasset akkurat deg. Det er vanlig at man hos de som har vært langsynte fra tidligere sikter mot brillefrihet på avstand, men man vil da ha behov en lesebrille. Hos de nærsynte er det omvendt, her vil man sikte mot å kunne lese uten en brille på, mens alle vil ha behov for avstandsbrille. Det er viktig å vite at man til tross for beregninger av linsestyrke på forhånd aldri kan garantere brillefrihet på noen avstand. Hvis man har mye hornhineskjevheter (astigmatisme), anbefales det å legge inn toriske linser. Dette gjøres foreløpig ikke i Østfold, og man må da henvises til annet fylke.

Etter operasjonen skal det vanligvis brukes øyedråper i 3 uker. Disse øyedråpene skal dempe betennelsesreaksjon. Hvis man trenger hjelp til drypping, må man selv ta kontakt med hjemmesykepleien i god tid før operasjonen for å avtale oppfølging.

4-5 uker etter operasjonen kan man kontakte optiker for å tilpasse ny brillestyrke. I mellomtiden fram til dette kan man bruke «ferdigbriller». Hvis man føler man ser godt nok med «ferdigbriller» også etter 4-5 uker, er det ingenting i veien for å fortsette med dette. Det er imidlertid viktig at man sjekker med optiker /fastlege at man ser godt nok for å kjøre bil uten briller, hvis man fortsatt har førerkort. Man kan ofte også få tilbakemelding om dette på kontrollen hos øyelege etter operasjonen.

Det er veldig vanlig å få økte problemer med tørre øyne etter operasjon for grå stær, ihvertfall i en periode. Det vil da hjelpe å bruke kunstig tårevæske fast, dvs 3-4 daglig. Dette kan kjøpes reseptfritt ved apotek eller hos optiker.